

**Prawo rzeczowe.
System Prawa
Prywatnego.
Tom 3**

Wydanie 4.

Spis treści

Przedmowa	V
Wykaz skrótów	XIII
Rozdział I. Ogólne wiadomości o prawie rzeczowym	1
§ 1. Wiadomości wstępne	3
I. Znaczenia pojęcia „prawo rzeczowe”	3
II. Podstawowe problemy teorii prawa rzeczowego	5
III. Rola prawa rzeczowego i podmiotowych praw rzeczowych	5
§ 2. Podmiotowe prawa rzeczowe	6
I. Spór o stosunek prawny prawa rzeczowego	6
II. Stosunek prawny i prawo podmiotowe w świetle ustaleń teorii prawa	7
III. Podstawowe cechy konstrukcyjne stosunków prawnych i podmiotowych praw rzeczowych	14
IV. Przedmioty podmiotowych praw rzeczowych	27
V. Bezwzględny i bezpośredni charakter praw rzeczowych	33
VI. Zasada wyróżniania praw rzeczowych	37
VII. <i>Numerus clausus</i> praw bezwzględnych i zobowiązań realnych; zakres swobody umów	40
VIII. Typy i rodzaje podmiotowych praw rzeczowych	44
IX. Jawność praw rzeczowych	47
X. Prawa rzeczowe a prawa względne	55
§ 3. Posiadanie	61
I. Uwagi wstępne	61
II. Posiadanie a podmiotowe prawa rzeczowe	62
III. Uregulowanie posiadania w Kodeksie cywilnym	64
§ 4. Prawo rzeczowe w znaczeniu przedmiotowym	65
I. Źródła prawa rzeczowego	65
II. Imperatywne i dyspozytywne normy prawa rzeczowego	66
III. Stosowanie do praw rzeczowych przepisów innych działów prawa cywilnego	68
Rozdział II. Treść i wykonywanie prawa własności	73
§ 5. Ujęcie własności jako podmiotowego prawa rzeczowego	76
I. Uwagi wstępne	76
II. Ujęcie własności według Kodeksu cywilnego	80
III. Cechy prawa własności	83
§ 6. Przedmiot prawa własności	86
I. Uwagi wstępne	86
II. Rzeczy jako przedmioty własności	88
III. Odrębna kategoria mienia	90
IV. Nieruchomości jako rodzaj rzeczy	93
V. Przedsiębiorstwo	98
VI. Gospodarstwo rolne	100
§ 7. Granice przestrzenne nieruchomości gruntowych	101
§ 8. Treść prawa własności w ujęciu pozytywnym	118
I. Uwagi wstępne	118
II. Posiadanie rzeczy	122
III. Korzystanie z rzeczy	123

IV. Rozporządzanie rzeczą	128
§ 9. Bezwzględny charakter prawa własności (negatywne ujęcie własności)	134
§ 10. Granice prawa własności	137
I. Uwagi wstępne	137
II. Granice określone ustawą	141
III. Klauzula zasad współżycia społecznego	144
IV. Klauzula społeczno-gospodarczego przeznaczenia prawa	147
§ 11. Regulacja prawa sąsiedzkiego	148
I. Uwagi wstępne	148
II. Ograniczenie dopuszczalnych immisji	153
III. Służebności w stosunkach sąsiedzkich	159
IV. Problem granic gruntów sąsiednich	170
V. Określenie sposobu korzystania z przygranicznych pasów gruntu	171
§ 12. Pozakodeksowa regulacja treści i wykonywania własności nieruchomości	172
I. Uwagi wstępne	172
II. Regulacja planowania i zagospodarowania przestrzennego	173
III. Regulacja kształtowania ustroju rolnego i ochrony gruntów rolnych i leśnych	177
IV. Regulacja gospodarki nieruchomościami skarbowymi i samorządowymi	181
V. Regulacja gospodarowania nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa	184
Rozdział III. Prawa do przedmiotów materialnych niebędących rzeczami	187
§ 13. Uwagi wprowadzające	190
§ 14. Prawa do złóż kopalin oraz innych fragmentów górotworu	192
I. Uwagi wstępne	192
II. Własność złóż kopalin oraz innych fragmentów górotworu w aktualnie obowiązującym stanie prawnym	199
III. Użytkowanie górnicze	206
IV. Inne prawa do złóż kopalin	219
§ 15. Prawa do wód	222
I. Uwagi wprowadzające	222
II. Własność wód	224
§ 16. Prawa do zwierząt	243
Rozdział IV. Nabycie i utrata własności	253
§ 17. Ogólna charakterystyka nabycia i utraty własności	257
I. Uwagi wstępne	257
II. Ogólny przegląd zdarzeń prawnych powodujących nabycie i utratę własności	259
III. Pierwotne i pochodne nabycie własności	263
IV. Nabycie a utrata własności	268
§ 18. Przeniesienie własności	269
I. Wprowadzenie	269
II. Przeniesienie własności w trybie umowy zobowiązująco-rozporządzającej	271
III. Przeniesienie własności w wyniku wykonania uprzedniego zobowiązania	292
§ 19. Przeniesienie własności nieruchomości	300
I. Uwagi wstępne	300

II. Przeniesienie własności nieruchomości w trybie umowy zobowiązująco-rozporządzającej oraz w wyniku wykonania zobowiązania do przeniesienia własności	301
III. Podział nieruchomości w toku przeniesienia własności	302
IV. Ustanowienie odrębnej własności lokalu – odesłanie	306
V. Zakaz przeniesienia własności pod warunkiem lub z zastrzeżeniem terminu	306
VI. Forma umowy	311
VII. Znaczenie wpisu do księgi wieczystej	315
§ 20. Przewłaszczenie na zabezpieczenie	316
I. Uwagi wstępne	316
II. Dopuszczalność przeniesienia własności dla zabezpieczenia wierzytelności	316
III. Miejsce przewłaszczenia na zabezpieczenie w systemie umów przeniesienia własności	319
IV. Treść, forma i skutki umowy	321
§ 21. Rozporządzanie rzeczą przez osobę nieuprawnioną	324
I. Uwagi wstępne	324
II. Nabycie własności nieruchomości w warunkach rękojmi wiary publicznej ksiąg wieczystych – odesłanie	325
III. Nabycie własności rzeczy ruchomej od osoby nieuprawnionej	326
§ 22. Rozporządzanie przedsiębiorstwem i gospodarstwem rolnym	336
I. Uwagi wstępne	336
II. Dokonywane <i>uno actu</i> rozporządzanie przedsiębiorstwem	337
III. Rozporządzanie gospodarstwem rolnym	340
§ 23. Przeniesienie własności nieruchomości rolnych według ustawy o kształtowaniu ustroju rolnego	342
I. Uwagi wstępne	342
II. Okresowy zakaz zbywania nieruchomości rolnych	343
III. Ustawowe ograniczenia nabycia nieruchomości rolnych	344
IV. Ograniczenie swobody obrotu przez zastrzeżenie ustawowego prawa pierwokupu	345
V. Prawo „wykupu” nieruchomości przez Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa	349
VI. Sankcje naruszenia ustawowych ograniczeń obrotu nieruchomościami rolnymi	349
§ 24. Zbywanie skarbowych i samorządowych nieruchomości według ustawy o gospodarce nieruchomościami	351
I. Uwagi wstępne	351
II. Ograniczony katalog dopuszczalnych czynności obrotu	352
III. Organy właściwe	354
IV. Przetargowy tryb rozporządzania jako zasada	356
V. Rozporządzanie bezprzetargowe jako wyjątek	358
VI. Cena oraz inne warunki zbycia nieruchomości	361
§ 25. Zbywanie nieruchomości rolnych według ustawy o gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa	363
I. Uwagi wstępne	363
II. Funkcje Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa	364
III. Ograniczony katalog dopuszczalnych czynności obrotu	364
IV. Pierwszeństwo nabycia nieruchomości rolnych Skarbu Państwa	365
V. Rozporządzanie przetargowe	366
VI. Cena oraz inne warunki zbycia nieruchomości	367

§ 26. Nabycie własności nieruchomości w wyniku wykonania prawa pierwokupu	368
I. Uwagi wstępne	368
II. Ustawowe prawo pierwokupu przysługujące gminie według ustawy o gospodarce nieruchomościami	369
III. Ustawowe prawo pierwokupu przysługujące dzierżawcom nieruchomości rolnych według ustawy o kształtowaniu ustroju rolnego – przypomnienie	373
IV. Ustawowe prawo pierwokupu przysługujące Krajowemu Ośrodkowi Wsparcia Rolnictwa – przypomnienie	374
V. Wykonanie prawa pierwokupu	374
§ 27. Nabywanie własności nieruchomości przez cudzoziemców	378
I. Uwagi wstępne	378
II. Pojęcie cudzoziemca	379
III. Warunek uzyskania zezwolenia ministra właściwego do spraw wewnętrznych	379
IV. Wyłączenia i wyjątki	382
V. Tryb udzielenia zezwolenia	383
VI. Nabywanie przez cudzoziemców nieruchomości rolnych	385
VII. Sankcja naruszenia przepisów ustawy	386
§ 28. Zasiedzenie jako sposób nabycia własności	387
I. Uwagi wstępne	387
II. Zasiedzenie nieruchomości – uwagi ogólne	389
III. Zasiedzenie rzeczy ruchomych – uwagi ogólne	389
IV. Przedmiot zasiedzenia	389
V. Przesłanki zasiedzenia	392
VI. Skutki zasiedzenia; stwierdzenie zasiedzenia	398
§ 29. Inne sposoby nabycia własności	400
I. Uwagi wstępne	400
II. Nabycie własności niczyjej rzeczy ruchomej	400
III. Znalezienie rzeczy i jego skutki	402
IV. Nabycie własności pożytków naturalnych rzeczy	403
V. Połączenie, pomieszczenie i przetworzenie rzeczy	405
Rozdział V. Współwłasność	411
§ 30. Określenie współwłasności	412
I. Ogólne cechy współwłasności	412
II. Źródła współwłasności	414
III. Współwłasność rzeczy a wspólność praw majątkowych	417
IV. Wspólność mienia	418
V. Współwłasność w częściach ułamkowych a współwłasność łączna	421
VI. Istota współwłasności	427
§ 31. Treść i wykonywanie współwłasności	430
I. Powszechna treść prawa własności	430
II. Regulacja prawna wewnętrznego stosunku współwłasności	432
III. Znaczenie prawne udziału we współwłasności	433
IV. Rozporządzanie udziałem we współwłasności	435
V. Rozporządzanie rzeczą wspólną	437
VI. Zarząd rzeczą wspólną	439
VII. Współposiadanie i korzystanie z rzeczy wspólnej	450
VIII. Ochrona wspólnego prawa	457
§ 32. Zniesienie współwłasności	461
I. Roszczenie o zniesienie współwłasności	461
II. Tryb zniesienia współwłasności	463

III. Sposoby zniesienia współwłasności	465
IV. Szczególne rygory zniesienia współwłasności nieruchomości rolnych i współwłasności gospodarstw rolnych	470
Rozdział VI. Własność lokalu	473
§ 33. Pojęcie i funkcja własności lokalu	478
§ 34. Konstrukcja prawna własności lokalu	479
I. Konstrukcja prawna własności lokalu w zagranicznych systemach prawnych	479
II. Konstrukcja prawna własności lokalu w prawie polskim	482
§ 35. Powstanie własności lokalu	525
I. Uwagi ogólne	525
II. Umowne ustanowienie własności lokalu	527
III. Ustanowienie własności lokalu w drodze jednostronnej czynności prawnej	534
IV. Ustanowienie własności lokalu na podstawie orzeczenia sądu	535
V. Powstanie odrębnej własności lokalu z mocy prawa	538
§ 36. Wygaśnięcie własności lokalu	539
§ 37. Prawa i obowiązki właściciela lokalu	544
§ 38. Wspólnota mieszkaniowa właścicieli lokali	552
I. Powstanie i ustanie wspólnoty mieszkaniowej	552
II. Charakter prawny wspólnoty mieszkaniowej	556
III. Zarząd wspólnoty mieszkaniowej	568
IV. Podejmowanie uchwał przez właścicieli lokali	578
V. Zaskarżanie uchwał przez właścicieli lokali	594
§ 39. Zarząd nieruchomością wspólną	602
I. Zarząd ustawowy nieruchomością wspólną	602
II. Zarząd umowny nieruchomością wspólną	615
III. Zarząd przymusowy nieruchomością wspólną	624
IV. Zarząd nieruchomością wspólną w małych wspólnotach mieszkaniowych	626
Rozdział VII. Umowa deweloperska	635
§ 40. Uwagi ogólne	638
§ 41. Umowa deweloperska przed wejściem w życie ustawy o ochronie praw nabywcy lokalu mieszkalnego lub domu jednorodzinnego ..	639
§ 42. Umowa deweloperska w ustawie o ochronie praw nabywcy lokalu mieszkalnego lub domu jednorodzinnego	645
I. Uwagi wstępne	645
II. Zakres zastosowania ustawy o ochronie praw nabywcy lokalu mieszkalnego lub domu jednorodzinnego. Pojęcie umowy deweloperskiej	647
III. Zawarcie i treść umowy deweloperskiej	654
IV. Charakter prawny umowy deweloperskiej	666
V. Środki ochrony nabywcy lokalu mieszkalnego lub domu jednorodzinnego	670
VI. Odpowiedzialność dewelopera za wykonanie zobowiązania	674
§ 43. Projekt nowej ustawy o ochronie praw nabywcy lokalu mieszkalnego lub domu jednorodzinnego oraz o Deweloperskim Funduszu Gwarancyjnym	682
Rozdział VIII. Ochrona własności	693
§ 44. Ogólna charakterystyka ochrony własności	695
I. Przypomnienie historyczne	695

II. Ochrona własności na tle ogólnego systemu ochrony praw podmiotowych	697
III. Prawnorzeczowe roszczenia petytoryjne właściciela	702
§ 45. Roszczenie windykacyjne	704
I. Określenie roszczenia windykacyjnego	704
II. Legitymacja czynna	709
III. Dowód własności	713
IV. Legitymacja bierna	715
V. Obrona pozwanego	717
VI. Realizacja roszczenia	726
§ 46. Roszczenia uzupełniające właściciela	729
I. Uwagi wstępne	729
II. Sytuacja prawna posiadacza samoistnego w dobrej wierze	732
III. Odpowiedzialność samoistnego posiadacza w dobrej wierze od czasu wytoczenia powództwa windykacyjnego	733
IV. Sytuacja prawna posiadacza samoistnego w złej wierze	736
V. Rodzaje roszczeń	737
§ 47. Przeciwstawne roszczenia posiadacza samoistnego o zwrot nakładów	742
I. Uwagi wstępne	742
II. Roszczenia posiadacza w dobrej wierze	743
III. Roszczenia posiadacza w dobrej wierze od czasu wytoczenia powództwa windykacyjnego	745
IV. Roszczenia posiadacza w złej wierze	746
V. Zatrzymanie przedmiotów połączonych z rzeczą	746
VI. Powstanie i charakter prawny roszczenia o zwrot nakładów	748
VII. Realizacja roszczenia	750
§ 48. Rozliczenia właściciela z posiadaczem zależnym	751
§ 49. Roszczenia wynikające z budowy na cudzym gruncie	756
I. Uwagi wstępne	756
II. Roszczenie posiadacza o przeniesienie własności gruntu	758
III. Roszczenie właściciela o „wykup” gruntu	764
IV. Roszczenia posiadacza gruntu i użytkownika wieczystego w razie zabudowy gruntu oddanego w użytkowanie wieczyste	766
V. Przedmiotowy zakres roszczenia	767
VI. Wynagrodzenie właściciela (użytkownika wieczystego)	768
VII. Charakter zobowiązania stron	770
VIII. Realizacja roszczenia	771
§ 50. Roszczenie negatoryjne	775
I. Określenie roszczenia negatoryjnego	775
II. Treść roszczenia negatoryjnego	777
III. Roszczenie negatoryjne w stosunkach sąsiedzkich	780
IV. Legitymacja czynna	784
V. Legitymacja bierna	786
VI. Realizacja roszczenia	788
§ 51. Problem ochrony wyłącznego uprawnienia właściciela do rozporządzania rzeczą	789
Indeks rzeczowy	791

[Przejdź do księgarni →](#)